

Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18742>

Özet

Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?i, çocuk ve ergenlerin sa?l?k davran??lar?na yönelik alg?lad?klar? sosyal destek düzeyini ölçmek amacıyla Türk kültürüne uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Ölçek, Emriye Hilal Yayan ve Ayten Çelebio?lu tarafından 2016 y?l?nda yapılan geçerlik ve güvenirlik çal??mas? ile alana kazand?r?lm??tır.

60 maddeden ve be? faktörden olu?an bu ölçek, yüksek iç tutarlı?k (Cronbach Alfa katsayılar? 0.92 ile 0.98 arasında) ve güçlü bir yapısal geçerlik sergilemektedir. Ölçe?in derecelendirilmesi, maddelerin niteli?ine göre hem 6'lı Likert hem de 3'lü Likert formatlar?n? bir arada kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk, Ergen, Sa?l?k Davran??lar?, Sosyal Destek, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Emriye Hilal Yayan, Ayten Çelebio?lu

Amaç

Ölçe?in temel amacı, çocuk ve ergenlerin sa?l?kl? yaşam tarzlar?n? sürdürmeleri veya geli?tirmeleri konusunda çevrelerinden (aile, arkada?, okul vb.) ald?klar? sosyal destek miktar?n? ve kalitesini belirlemektir. Bu araç, özellikle hem?irelik ve halk sa?l??? alanlar?nda koruyucu sa?l?k hizmetleri ve müdahale programlar?n?n planlanmas?nda kritik öneme sahip veriler sunmay? hedefler.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve diline uygunlu?unu test ederek, alanda güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı eksikli?ini gidermeyi amaçlam??tır. Bu sayede, gençlerin sa?l?k davran??lar? ile sosyal çevre arasındaki karma??k ili?ki daha sistematik bir ?ekilde incelenebilmektedir.

Yap?

Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?i, gençlerin sa?l?kla ilgili alg?lad?klar? deste?i çok boyutlu olarak inceleyen bir yapıya? ölçmektedir. Ölçek toplam 60 maddeden olu?makta olup, faktör analizi sonucunda elde edilen be? temel alt boyuta sahiptir. Bu alt boyutlar, bireyin sa?l?k motivasyonu, beslenme al??kanlıklar?, fiziksel aktivite ve genel sa?l?k tutumlar? gibi alanlarda ald??? deste?i kapsamaktadır.

Ölçek, sosyal deste?i sadece varl??? aç?s?ndan de?il, ayn? zamanda alg?lanan önem ve s?kl?k aç?s?ndan da de?erlendirerek, psikolojik yap?n?n derinli?ini yakalamay? amaçlamaktadır. 60 maddenin bu be? faktöre da??l?m?, ölçe?in kapsam geçerlili?ini ve yap?sal tutarlıl???n? desteklemektedir.

Geçerlik

Ölçe?in psikometrik özelliklerinin incelenmesi sonucunda yüksek düzeyde geçerlik bulgular?na ula??lm??tır. Yap?lan analizlerde, ölçe?in maddelerinin ölçmek istedi?i yap?y? temsil etme derecesini gösteren Kapsam Geçerlilik ?ndeksi (KGI) de?eri 0.99 olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?in kapsam geçerlili?inin mükemmel düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, yap? geçerlili?ini incelemek amacıyla gerçekte?irilen Faktör Analizi çal??malar?, teorik olarak beklenen yap?n?n do?ruland???n? göstermi?tir. Ölçek maddeleri, toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan, özde?eri 1'in üzerinde olan be? ayr? faktör alt?nda toplanm??tır.

Güvenirlik

Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?i, iç tutarlıl?k aç?s?ndan oldukça güvenilir sonuçlar vermektedir. Güvenirlik analizlerinde kullan?lan Cronbach Alfa katsayılar?, hem ölçe?in bütünü hem de alt boyutlar için 0.92 ile 0.98 gibi çok yüksek bir aralıkta bulunmu?tur.

Bu yüksek alfa de?erleri, ölçekteki maddelerin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve ölçe?in hata pay?n?n dü?ük oldu?unu i?aret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini belirlemek amacıyla yap?lan Faktör Analizi (Aç?mlay?c? Faktör Analizi), ölçek maddelerinin be? temel faktörde topland???n? göstermi?tir. Bu be? faktörlü yap?, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? yans?tmaktadır ve toplam varyans?n %66.92'sini aç?klamaktadır.

Özde?eri (eigenvalue) 1'i a?an bu be? faktörün varyans?n önemli bir bölümünü aç?klamas?, ölçe?in yap?sal geçerlili?inin güçlü oldu?unu ve teorik olarak beklenen alt boyutlar? ba?arılı bir ?ekilde ayr??t?rd???n? kan?tlamaktadır. Bu bulgular, ölçe?in Türk örnekleminde sa?lam bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermi?tir.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kendini Bildirim Ölçe?i (60 madde, 5 faktörlü yap?).

Derecelendirme: Ölçek iki farklı Likert tipi kullanmaktadır:

6'lı Likert Tipi (Sıklık için): 1=hiçbir zaman, 2=nadiren, 3=bazen, 4=çoklukla, 5=hemen her zaman ve 6=her zaman.

3'lü Likert Tipi (Önem için): 1=önemli değil, 2=önemli ve 3=çok önemli.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Yaş Grubu: Belirtilmemiş, ancak okul ça?ndaki çocuklar ve ergenler (genellikle 10-18 yaş aral???) hedeflenmektedir.

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, ölçe?in Türk çocuk ve ergen popülasyonuna uygulanabilirliğini kanıtlamıştır.

Test Metodolojisi: Açıklayıcı Faktör Analizi, Cronbach Alfa katsayısı ve Kapsam Geçerlilik indeksi hesaplamaları kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Destek Ölçe?i, Çocuk Sa?lığı, Ergen Sa?lığı, Davran?? Bilimleri, Psikometri, Hemşirelik Araştırmaları, Faktör Yapısı

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emriye Hilal Yayan

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: emriye.yayan@inonu.edu.tr

Yazın Adresi: İnönü Üniversitesi, Malatya (Uyarılma çalışması dönemine ait bilgi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Uyarılma çalışması 2016 yılında yayımlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Kullanım izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar (Emriye Hilal Yayan) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Erişimi: Ölçe?in orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [cocuk-ergen-saglik-davranislari-sosyal-destek-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yayan, E. H., & Çelebio?lu, A. (2016). Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?inin geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Anadolu Hem?irelik ve Sa?l?k Bilimleri Dergisi*, 19(2), 79-85.

Çocuk Ergen Sa?l?k Davran??lar? Sosyal Destek Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Ölçe?in yap?s? 60 maddelik, be? faktörlü bir yap?ya sahiptir. Maddelerin orijinal içeri?i için yukar?da belirtilen referans makaleye ba?vurulmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM